

PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

4 HAVO

2026 - 2027

WOORD VOORAF

Beste examenkandidaten,

Gezien jij nu in de bovenbouw zit en jouw schoolexamen officieel geopend is, ben jij officieel een examenkandidaat. Dit betekent dat sommige toetsmomenten meetellen voor jouw eindexamen. Deze toetsmomenten kunnen bestaan uit schriftelijke of digitale toetsen, mondelingen, praktische opdrachten en practica.

In dit document staat van ieder toetsmoment van dit schooljaar in welke periode je dit moet maken, of dit herkansbaar is en hoe vaak het meetelt. Het is belangrijk dat je dit goed leest, zodat je weet wat je kan verwachten. Als jij een onderdeel niet hebt gemaakt of gedaan, dan mag je officieel geen examen doen. Deze en alle andere regels kan je vinden in het examenreglement op de website. Mocht je ergens vragen of onduidelijkheden over hebben, dan kun je bij de examencommissie terecht.

Wees je ervan bewust dat je nu al werkt voor je eindexamen en dus voor je diploma. Wij wensen je heel veel succes met alle voorbereidingen hiervoor.

Namens het bovenbouwteam,

De examencommissie

INDELING

Jaar	Leerjaar van afname van het SE-onderdeel
Periode	Periode van afname van het SE-onderdeel: - P1 eindigt op 9 oktober 2026 - P2 eindigt op 18 december 2026 - P3 eindigt op 19 februari 2027 - P4 eindigt op 23 april 2027 - P5 eindigt op 2 juli 2027
Omschrijving	Naam en inhoud van het SE-onderdeel
Weging	De weging van het SE-onderdeel
Herkansing	Of het SE-onderdeel herkansbaar is of niet De herkansingen vinden plaats in P5 en verlopen op dezelfde wijze als de eerste kans
Tijd	Gegeven tijd voor een toets
Deadline	Gegeven deadline van de praktische opdracht of het handelingsdeel
Eindterm	Exameneenheid uit het examenprogramma
Type	T is een schriftelijke toets M is een mondelinge toets PT is een praktische toets PO is een praktische opdracht H is een handelingsdeel
Hulpmiddelen	Toegestane hulpmiddelen buiten het basispakket

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

Basispakket

Onderstaande schoolspullen mag je bij elk schoolexamenonderdeel gebruiken. Je mag deze spullen niet onderling uitlenen en je bent zelf verantwoordelijk dat er met de door jou meegebrachte spullen geen fraude kan worden gepleegd.

Let goed op: bij sommige schoolexamens mag je ook extra hulpmiddelen meenemen óf mag je sommige spullen uit het basispakket juist niet gebruiken. Dit staat in het PTA van elk vak vermeld.

- Eendelig woordenboek Nederlands;
- Zwarte en/of blauwe pen;
- Tekenpotlood en/of rood/blauw kleurpotlood en vlakgum;
- Markeerstift;
- Liniaal, passer, geodriehoek;
- Rekenmachine (niet-grafisch);
- LET OP: het gebruik van correctievloeistof (typex) of correctielint is bij geen enkel schoolexamenonderdeel toegestaan.

Grafische rekenmachine

Bij wiskunde A en wiskunde B is in plaats van een rekenmachine alleen de grafische rekenmachine toegestaan naar eisen van het centraal examen.

Vanuit school raden wij de grafische rekenmachine Numworks aan.

MAATWERK

Hoger niveau	Kandidaten hebben in samenspraak met de examencommissie de mogelijkheid een vak op een hoger niveau te volgen. De examencommissie zal met de coach en de examinatoren onderzoeken in hoeverre een vak op een hoger niveau risico vormt op de slaag-zakregeling. Mocht een kandidaat toestemming krijgen één of meerdere vakken op een hoger niveau te volgen, dan volgt de kandidaat het PTA van het desbetreffende vak op het hogere niveau.
Terugvaloptie	Op het moment dat een kandidaat één of meerdere vakken op een hoger niveau volgt, heeft de kandidaat de mogelijkheid terug te vallen op het eigen niveau. In dit geval worden de gemaakte SE-onderdelen, waar mogelijk, opnieuw beoordeeld op het eigen niveau. Voor SE-onderdelen waarbij opnieuw beoordelen niet mogelijk is of SE-onderdelen die missen, zal de kandidaat de betreffende SE-onderdelen opnieuw moeten maken. Om het inhalen mogelijk te maken wordt een deadline voor de terugvaloptie gesteld op 4 weken voor het afsluiten van het PTA. Hierna heeft de kandidaat geen mogelijkheid meer het SE van niveau aan te passen. Wel heeft de kandidaat de mogelijkheid het CE op het eigen niveau af te leggen.
Versnellen	Kandidaten hebben in samenspraak met de examencommissie de mogelijkheid het volledige examenprogramma te versnellen. De examencommissie zal met de coach en de examinatoren onderzoeken in hoeverre een versnelling van het volledige examenprogramma risico vormt op de slaag-zakregeling. Mocht een kandidaat toestemming krijgen tot versnellen, dan wordt er een uniek PTA gemaakt dat voldoet aan de wettelijk gestelde eisen.
Overstappers	Kandidaten die overstappen en hiermee halverwege de SE-periode starten met hun PTA krijgen een uniek PTA dat voldoet aan de wettelijk gestelde eisen.

Vak: **AARDRIJKSKUNDE**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	4	Onderzoek eigen omgeving	10%	Nee	120		A1-2, E2	PT	
	5	Wateroverlast en stedelijk gebied	15%	Nee	100		E1	T	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **BIOLOGIE**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	3	Regeling en waarneming	10%	Nee		27-6-2027	A, O2,5	PO	BINAS
	5	voortplanting & seksualiteit, evolutie en waarneming & gedrag	15%	Nee	100		A, O6,7,8,9, M6,8, P4	T	BINAS

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

 Vak: **CULTURELE & KUNSTZINNIGE VORMING (CKV)**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	2	Beeldhouwkunst	30%	Nee		27-6-2027	B, C, D	PO	
	3	Podium	30%	Nee		27-6-2027	B, C	PO	
	4	Excursie	40%	Nee		27-6-2027	A, B, C, D	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-cijfer en is onderdeel van het combinatiecijfer.

Vak: **ECONOMIE**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	4	Klaslokaalexperiment/opdracht	5%	Nee		27-6-2027	A, J, K	PO	
	5	Samenwerken en risico	15%	Nee	100		F, G	T	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **ENGELS**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	5	Schrijfvaardigheid (formele brief)	15%	Ja	60		D	T	WB E-N, N-E

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **FRANS**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	5	Literatuur 1	10%	Nee	60		E1	T	
	5	Leesvaardigheid	5%	Nee	100		A	T	WB F-N

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **GESCHIEDENIS**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	2	Tijdvak 1-4 + Thema 1	10%	Nee		27-6-2027	A, B, C	PO	
	4	Rechtstaat + Thema 2	10%	Nee	10		C, D	M	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

 Vak: **INFORMATICA**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	1	Grafische ontwerpen & User Interface	10%	Nee		27-6-2027	A, O, F1 & P	PO	
	2	Module: informatie verwerkende systemen & elementaire bewerkingen	10%	Ja	60		A, B, C	T	
	2	Computerarchitectuur	5%	Nee	80		A, E1, K	PT	
	3	A.I Keuzemodule: webdesign óf cryptografie	5%	Nee		27-6-2027	A - O, D / N	PO	
	4	Modelleren & Simuleren met Netlogo	15%	Nee		27-6-2027	A, I, R	PO	
	5	Module: informatica in de samenleving	10%	Nee		27-6-2027	A, F2-3, Q	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-cijfer.

Vak: **LICHAMELIJKE OPVOEDING (LO)**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	4	ASICS	25%	Nee		27-6-2027	D	PO	
	5	DUSMAG	25%	Nee		27-6-2027	A, B	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-beoordeling.

Vak: **LOOPBAANORIËNTATIE & BEGELEIDING (LOB)**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	3	Praktijkervaring(en)	H	Nee		27-6-2027		H	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.
Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-beoordeling.

 Vak: **MAATSCHAPPIJLEER**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	1	Pluriforme samenleving	20%	Nee		27-6-2027	A, E	PO	
	2	Parlementaire democratie	20%	Nee	60		A, C	T	
	3	Verzorgingsstaat	20%	Nee		27-6-2027	A, D	PO	
	4	Rechtsstaat	20%	Nee		27-6-2027	A, B	PO	
	5	Eindtoets	20%	Nee	100		B, C, D, E	T	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-cijfer en is onderdeel van het combinatiecijfer.

 Vak: **NATUURKUNDE**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	1	Elektriciteit	5%	Nee		27-6-2027	A1-2,5,8-15, G1, I1	PO	BINAS
	3	Videometen	5%	Nee		27-6-2027	A5,8,11-14	PO	BINAS
	5	Keuzekaternen	5%	Nee		27-6-2027	A, B3, E2, F, G2, I2	PO	BINAS

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **NEDERLANDS**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	4	Argumentatieve vaardigheden	25%	Ja	100		D	T	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

 Vak: **PRAKTIJKGERICHT PROGRAMMA (MAATSCHAPPIJ-G)**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	3	LOB challenge	5%	Nee		27-6-2027	A1-5, C15	PO	
	4	Sport challenge	10%	Nee		27-6-2027	A1-5, D16-17,22	PO	
	5	Ontwerp challenge	10%	Nee		27-6-2027	A1-5, D23,25	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-cijfer.

 Vak: **PRAKTIJKGERICHT PROGRAMMA (TECHNIEK-G)**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	3	LOB challenge	5%	Nee		27-6-2027	A1-5, C15	PO	
	4	Sport challenge	10%	Nee		27-6-2027	A1-5, D16-17,22	PO	
	5	Ontwerp challenge	10%	Nee		27-6-2027	A1-5, D23,25	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Dit vak wordt afgesloten met alleen een SE-cijfer.

Vak: **PROFIELWERKSTUK**

Leerweg: **HAVO**

Voor dit vak worden er in dit schooljaar geen onderdelen voor het PTA afgenomen.

Vak: **REKENEN**

Leerweg: **HAVO**

Voor dit vak worden er in dit schooljaar geen onderdelen voor het PTA afgenomen.

Vak: **SCHEIKUNDE**

Leerweg: **HAVO**

Voor dit vak worden er in dit schooljaar geen onderdelen voor het PTA afgenomen.

Vak: **SPAANS**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	4	Schrijfvaardigheid	15%	Ja	60		D	T	WB S-N, N-S
	5	Kijk- en luistervaardigheid	15%	Nee	60		B	T	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **TEKENEN (TEHATEX)**Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	5	Portfolio periode 1 t/m 5	20%	Nee		27-6-2027	B,C	PO	

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

 Vak: **WISKUNDE A**

 Leerweg: **HAVO**

Jaar	Periode	Omschrijving	Weging	Herkansing	Tijd	Deadline	Eindterm	Type	Hulpmiddelen
4	3	Telproblemen	10%	Nee		27-6-2026	B3	PO	GR
	4	Statistiek	10%	Nee		27-6-2026	E5	PO	GR
	5	Veranderingen	5%	Nee	60		D	PT	GR

Leerdoelen en/of eisen van opdrachten zijn te vinden in de studiewijzer op Magister.

De verwijzing van de eindtermen en de verdeling tussen SE- en CE-onderdelen is te vinden op: [Examenprogramma](#).

Vak: **WISKUNDE B**

Leerweg: **HAVO**

Voor dit vak worden er in dit schooljaar geen onderdelen voor het PTA afgenomen.

VERANTWOORDING

De examencommissie doet jaarlijks een voorstel voor een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) en legt dit voor aan het bevoegd gezag.

Door of vanwege de directeur is nagegaan of het PTA per vak voldoet aan de eisen gesteld in het examenprogramma wat betreft inhoud en vaardigheden.

Het PTA is vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de deelraad.

Het PTA is vóór 1 oktober 2026 aan de kandidaten toegezonden.

Het PTA is vóór 1 oktober 2026 aan de inspectie toegezonden.